

बृहन्महाराष्ट्र वृत्त

BMM
बृहन्महाराष्ट्र मंडळ
॥ मराठी तितुका मेळवावा ॥

बृहन्महाराष्ट्र मंडळाचे मुखपत्र

On the web

www.bmmonline.org

समस्त मराठीप्रेमींसाठी उत्तर अमेरिकेतील एकमेव मराठी मासिक

जून २०२१

अध्यक्षीय

नमस्कार मंडळी,
मोकळी हवा, मोकळे आकाश, मोकळा श्वास आणि मोकळा प्रकाश! शेवटचं कधी भरभरून भेटलो होतो आपण या सगळ्यांना आठवतंय तुम्हाला? पण लवकरच हे सगळं कोव्हिडच्या विळख्यातून सुटून आपले जीवन पूर्ववत होण्याच्या मार्गावर आहे हे निश्चित. तेव्हा निश्चित मनाने २०२२ च्या न्यू जर्सी अधिवेशनाची स्वप्न बघायला हरकत नाही. या तयारीचाच एक भाग म्हणून बृहन्महाराष्ट्र मंडळ (बृ. म. मं.) अधिवेशनकेंद्राच्या जागेची पाहणी करण्यासाठी 'अटलांटिक सिटी, न्यू जर्सी'कडे आमच्या

तैलरथाने (म्हणजे आमच्या 'कार' ने हो!) प्रस्थान केले. या सफरीचा वृत्तांत तुम्हाला सांगायला नक्कीच आवडेल. (छायाचित्रे पान ३, ४ वर)

अटलांटिक सिटी- न्यू जर्सीतील 'कॅसिनोचे शहर' म्हणून ओळखले जाणारे हे शहर वेगवेगळ्या वैशिष्ट्यपूर्ण रिसॉर्टससाठी प्रसिद्ध आहे. त्याचप्रमाणे अथांग समुद्र आणि बोर्डवॉक ही याची वैशिष्ट्ये. शहराची उत्साही हवा अंगावर घेतच आम्ही आपल्या नियोजित कन्व्हेंशन सेंटरला पोचलो. भव्य तीन मजली इमारत,

२५-३० खोल्या आणि एकाचवेळी ६००० लोक मावतील एवढी व्याप्ती असलेलं हे कन्व्हेंशन सेंटर. पाहताक्षणी लक्ष वेधून घेणारी अप्रतिम बांधणी आणि सर्व सोयींनी सुसज्ज असलेलं हे ठिकाण अधिवेशनाचा अविस्मरणीय अनुभव देईल यात शंका नाही. येथून जवळच टॉपिकाना, सीझर, हराह अशी अद्ययावत हॉटेल्स आपापल्या वैशिष्ट्यपूर्ण 'थीम'ने आपल्याला एका वेगळ्याच विश्वात घेऊन जातात. कन्व्हेंशन सेंटर पासून या हॉटेलपर्यंत नेणाऱ्या जिटनी या छोट्या बसेसही आहेत. आज ही सगळी हॉटेल्स जवळपास पूर्ण भरलेली, गजबजलेली दिसली. याचाच अर्थ कोरोनाची भीती आता बरीच कमी झाली आहे हे नक्की. पण मंडळी नुसतं ठिकाण प्रेक्षणीय असून काही उपयोग नाही. यजमानही तितकेच उत्साही आणि अगत्यशील असावे लागतात. मला सांगायला आनंद वाटतो, की अत्यंत उत्साही, कल्पक, येणाऱ्या पाहुण्यांसाठी अजून काय नवीन करता येईल याचा सतत विचार करून त्यासाठी झटणारे असे आपल्या अधिवेशनाचे संयोजक आणि कार्यकर्ते आहेत. त्यांची तयारी पाहून अधिवेशनाची उत्सुकता आणि अधीरता शिगेला पोचली आहे. हा एक वेगळाच धमाल अनुभव घेण्याची संधी आपण अजिबात चुकवू नये असे मी म्हणेन.

तर मंडळी, मन प्रसन्न करणाऱ्या अशा या सफरीतून बाहेर येऊन थोडा आपल्या बाकी कामाचा आढावा घेऊया. आपले बृ. म. मं. 'उत्तररंग' व 'युवा'पिढीचे कार्यक्रम उत्तम प्रतिसादासह पार पडले. तसेच 'नॉक! नॉक! सेलिब्रिटी' हे नाटकही बावीस मराठी मंडळांनी आयोजित केले. त्याला रसिकांची चांगली दाद मिळाली. आपल्या बृ. म. मंडळ 'करओके ग्रुप'चा उत्साह तर विचारूच नका. सुमारे ४५ गायक यात सहभागी होते. तसेच 'मानसिक स्वास्थ्य आणि आरोग्य' वेबिनारमध्ये स्वाती भिडे यांनी 'मानसिक स्वास्थ्य आणि रेकी' यावर बहुमोल मार्गदर्शन केले.

विशेष उल्लेखनीय म्हणजे महाराष्ट्र फाऊंडेशनबरोबर बृ. म. मंडळाने 'कोव्हिड सहायता निधी'साठी मदतीचे जे आवाहन केले होते त्याला भरघोस प्रतिसाद मिळाला. २३,८०० डॉलर्सचा निधी गोळा झाला. बिटवाईज या कंपनीने यात तेवढीच भर घालून हातभार लावला त्याबद्दल त्यांचे आभार. ही रक्कम हॅलो मेडिकल फाऊंडेशन आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर वैद्यकीय प्रतिष्ठानचे औरंगाबादमधील हेडगेवार हॉस्पिटल या संस्थांना महाराष्ट्र फाऊंडेशनतर्फे पोचती केली आहे. त्यातूनच महाराष्ट्रात सध्या अत्यावश्यक असलेली ऑक्सिजन सिलेंडर आणि कॉन्सेन्ट्रेटर्सची मदत होणार आहे.

मंडळी, एका प्रसिद्ध शायरने म्हटले आहे,
**'मैं तो अकेला ही चला था जानिब ए मंजिल,
मगर लोग जुड़ते गए कारवां बनता गया।'**

प्रत्येक चांगल्या कामाच्या बाबतीत असंच काहीसं घडत असतं, नाही का! चला तर मग येणारं BMM अधिवेशनही आपण एकमेकांच्या साथीने असंच दणक्यात यशस्वी करूया !

- **विद्या जोशी** (अध्यक्षा, बृहन्महाराष्ट्र मंडळ, उत्तर अमेरिका)

Vidya.Joshi@bmmonline.org

बृहन्महाराष्ट्र वृत्त

बृहन्महाराष्ट्र मंडळ उत्तर अमेरिका या संस्थेचे मुखपत्र
स्थापना 1981 (शिकागो)

संस्थापक: कै. विष्णु वैद्य, कै. शरद गोडबोले, जयश्री हुपरीकर
संपादक: विनता कुलकर्णी, शिकागो, इलिनॉय
बृहन्महाराष्ट्र वृत्त कार्यालय -संपर्क:-

BMM Treasurer - Sona Bhide

3574 S. Marion Way, Chandler, AZ 85286

Ph- (480) 812-9511 (PST) Email- sona.bhide@bmmonline.org

वर्गणीचे दर: Printed Copy: \$25/ year

Subscription payment is accepted online by Paypal at:

<https://www.bmmonline.org/vrutta/subscription>

जाहिरातीचे दर

पूर्ण पान: \$175 अर्ध पान: \$ 100

पाव पान: \$ 70 अष्टमांश पान: \$ 50

वृत्त दर महिन्यास प्रसिध्द होते. आदल्या महिन्याच्या २० तारखेपर्यंत हाती आलेल्या मजकुरातून निवडक मजकूर नजिकच्या वृत्तपत्रात प्रसिध्द करण्याचे सर्व प्रयत्न केले जातील. मजकूर शक्यतो युनिकोड मराठीत MS word/Text Fileसह ईमेलने पाठवावा.

प्रसिध्द झालेल्या मजकुराशी संपादक सहमत असतातच असे नाही. लिखाणाच्या निवडीचे, प्रकाशनयोग्य किरकोळ बदलाचे आणि व्याकरणीय दुरुस्तीचे अंतिम अधिकार संपादकांकडे राहतील.

पाठवलेल्या साहित्याची पोच ईमेल कळविल्यास दिली जाईल.

बृहन्महाराष्ट्र मंडळाची कार्यकारिणी (२०१९-२०२२)

मताधिकार असलेले सदस्य

अध्यक्ष	विद्या जोशी	शिकागो, इलिनॉय
सचिव	कोमल चौक्कर	लॉस अँजलीस, कॅलिफोर्निया
कोषाध्यक्ष	सोना भिडे	फिनिक्स, अॅरिझोना
सदस्य:	मिलिंद बावडेकर	अँटलांटा, जॉर्जिया
	संदीप बेलखोडे	ऑस्टिन, टेक्सास
	संदीप दीक्षित	क्लिवलँड ओहायो
	शिल्पा कुलकर्णी	बॉस्टन, मॅसॅच्युसेट्स
	हेमा राचमाळे	डेट्रॉइट, मिशिगन

नियुक्त सदस्य

माजी अध्यक्ष: अविनाश पाध्ये, बॉस्टन, मॅसॅच्युसेट्स

वृत्त संपादक: विनता कुलकर्णी, शिकागो, इलिनॉय

विश्वस्त समिती:

अध्यक्ष: मोहित चिटणीस, सिअॅटल, वॉशिंग्टन

सदस्य: नितीन जोशी, शिकागो, इलिनॉय

सदस्य: सुनील सूर्यवंशी, रिजफिल्ड, कनेटिकट

प्रकाशक: बृहन्महाराष्ट्र मंडळ, उत्तर अमेरिका

संकेतस्थळ: <https://www.bmmonline.org>

Disclaimer: The advertised business is a wholly independent entity from Bruhan Maharashtra Mandal (BMM). BMM is neither liable nor responsible for any actions or communications between third parties and the advertised businesses, including parents and subsidiaries of the advertised businesses.

अंकासाठी साहित्य/मजकूर पाठविण्याचा पत्ता:

vinata@gmail.com or vinatak.bmmvrutta@gmail.com

Address: 3251 Thunderbird Court (E) Aurora IL, 60503

या अंकात...

पान क्र.

- बृहन्महाराष्ट्र मंडळ अधिवेशन २०२२-सोहळा अस्तित्वाचा ३
- लेखक तुमच्या भेटीला ४
- लेख:- भुईमुगाच्या शेंगा ५
- लेख:- गेले ते दिवस ६
- लेख:- पद्मश्री पुरस्काराचे मानकरी ७
- कविता: 'या जन्मावर या जगण्यावर शतदा प्रेम करावे'
- लेख:- 'फिटे अंधाराचे जाळे' ८
- पुस्तक परिचय:- 'याची देही याची डोळा'
- लेख:- शांततेचा आवाज ९
- पुरवणी ई विभाग:- बृ.म.मंडळाच्या संकेतस्थळावर

कविता:- माता धरती

Poem:- Reflective Musings

शब्दकोडे- विषय - महात्मा गांधी

- BMM YuvaVani - Newsletter

- राशिभविष्य:- जून २०२१

Matrimonial and Business Advertisements २,

११-१२

June 20, 2021 Happy Father's Day

Tara Innovations LLC

Innovative Wellness Products

Essenzale Nasal Inhalers – With special essential oils
Hyaluronic Acid Capsules – For Skin and Joint Health
Narmoil® – For Massage and Hair/Beard oil

Buy online at our secure website:

www.tara-marketing.com

Hemant Joshi, Ph.D., MBA – 973 998 1565 (cell)
hemantjoshi@tarainnovations.com

मराठी विश्व (न्यूजर्सी) संयोजित बृहन्महाराष्ट्र मंडळ अधिवेशन २०२२ वार्ता

ऑगस्ट ११ ते १४, २०२२ - अटलांटिक सिटी, न्यू जर्सी

- प्रशांत कोल्हटकर (न्यू जर्सी)

संयोजन-प्रमुख, बृहन्महाराष्ट्र मंडळ अधिवेशन २०२२ न्यूजर्सी
नमस्कार मंडळी

बृहन्महाराष्ट्र मंडळाच्या २०२२मधील (बीएमएम २०२२) अधिवेशनाच्या तयारीचा नवीन आढावा घेऊन मी पुन्हा आपल्या समोर आलो आहे,

आता आसपास जनजीवन हळूहळू कोव्हिडपरिस्थितून बाहेर पडून सुरळीत होऊ लागले आहे आणि परिस्थिती नियंत्रणात आहे. त्यामुळे आम्ही अधिवेशनाच्या सर्वच आघाड्यांवरील प्रयत्नांना पुन्हा वेग दिला आहे.

याच पार्श्वभूमीवर बीएमएम कार्यकारी समिती अध्यक्ष सौ. विद्या जोशी यांनी नुकतीच बीएमएम २०२२च्या अधिवेशनाच्या कार्यकारी समितीसमवेत अटलांटिक सिटी, न्यूजर्सीला भेट दिली, कोव्हिड-१९च्या पार्श्वभूमीवर या भेटीला खूप महत्त्व

होते, लसीकरणानंतर संपूर्ण अमेरिकेतील लोकांचे जीवन कसे साधारण पूर्ववत सामान्य स्थितीत परत येत आहे ते पाहणे हेदेखील या भेटीचे उद्दीष्ट होते.

अटलांटिक सिटी येथील प्रशस्त आणि भव्य कन्वेंशन सेंटरची सर्व सोयींनी सुसज्ज अशी दिमाखदार वास्तू व सुविधा बघून अध्यक्ष सौ. विद्या जोशी यांनी अनुकूल प्रतिक्रिया व्यक्त केली. कन्वेंशन सेंटर पाहण्याबरोबर, विविध कार्यक्रम कसे आणि कोठे आयोजित केले जातील याची त्यांना साधारण कल्पना देण्यात आली.

कन्वेंशन सेंटरच्या भेटीबरोबर आम्ही टॉपिकाना कॅसिनो रिसॉर्ट, सीझर पॅलेस कॅसिनो रिसॉर्ट, हॅराहच्या कॅसिनो रिसॉर्ट आणि क्लॉरिज हॉटेलच्या वास्तूला भेट दिली. आश्वासक भाग म्हणजे बहुतेक कॅसिनो रिसॉर्ट्स कार्यरत असून ९५ टक्के भरलेली दिसली.

टॉपिकाना कॅसिनो रिसॉर्ट

सीझर पॅलेस कॅसिनो रिसॉर्ट

आम्हाला अटलांटिक सिटीत लाभलेले आदरातिथ्य हेच सूचित करत होते, की अटलांटिक सिटी बीएमएम २०२२ अधिवेशनाचे आयोजन करण्यास पूर्णतः तयार आहे. ईस्ट कोस्ट चे लास वेगास म्हणून ओळखले जाणारे अटलांटिक सिटी, न्यू जर्सीच्या अटलांटिक किनारपट्टीवरील रिसॉर्ट शहर आहे. आज हे शहर बरीच कॅसिनो, रुंद समुद्र किनारे आणि आयकॉनिक बोर्डवॉकसाठी प्रसिध्द आहे.

१८०० च्या शतकात हेल्थ रिसॉर्ट म्हणून स्थापन झालेले, हे शहर आज झगमगत्या गगनचुंबी इमारतीतील हॉटेल्ससह गजबजलेले आहे. स्लॉट मशीन आणि टेबल गेम्स व्यतिरिक्त, कॅसिनो स्या -उपचार, प्रसिद्ध विनोदी कार्यक्रम आणि संगीत मैफिलींचे सादरीकरण, उच्च प्रतिचे खरेदीचे पर्याय आणि सर्वोत्तम आतिथ्य व्यवसाय येथे आहेत. येथील आधुनिक कॅसिनो एक मनोरंजन पार्कसारखे आहे. सर्व सुविधांनी युक्त कॅसिनो रिसॉर्ट्स मध्ये रहाणे बऱ्याच पर्यटकांना आनंदाची पर्वणी असते. बीएमएम २०२२ ला येणाऱ्या पाहुण्यांना हे अनुभवता येईल याची आम्हाला पूर्णतः खात्री आहे.

बीएमएमच्या अध्यक्षा, सौ. विद्या जोशी यांनी अधिवेशनाच्या सुकाणू समितीच्या सदस्यांची आणि बृ. म. मंडळाशी जोडलेले मराठी मंडळातील काही कार्यकर्ते व सदस्य यांचीही भेट घेतली.

बीएमएम २०२२ सुकाणू समिती
(Steering Committee)

अधिवेशनाच्या सुकाणू समितीने बऱ्याच धोरणांवर आणि पुढील संभाव्य आव्हानांवरही चर्चा केली. ही चर्चा अत्यंत खेळीमेळीच्या वातावरणात पार पडली. बीएमएम अध्यक्षा सौ. विद्या जोशी यांना या सुकाणू समितीचा तसेच अधिवेशनाच्या प्राथमिक तयारीविषयी चर्चेसाठी एकत्र आलेल्या सर्वांचा उत्साह आणि सकारात्मक दृष्टिकोन पाहून खूप आनंद झाला.

न्यू जर्सी बीएमएम २०२२ समितीने केलेले आदरातिथ्य पाहून बीएमएमच्या अध्यक्षा सौ. विद्या जोशी प्रभावित झाल्या आणि त्यांनी समाधानी अभिप्राय व्यक्त केला.

चला तर मग पुढच्या महिन्यात पुन्हा भेटूया एका नवीन आशेने, आपल्या अधिवेशनाच्या तयारीचा एक नवीन आढावा घेऊन!

‘लेखक तुमच्या भेटीला’

Live on BMM Facebook & YouTube

भाग ९:- मे २९, २०२१, सकाळी ११-११:३० CST

लेखिका:- गायत्री गद्रे (टोरांटो, कॅनडा)

संवादक:- शिल्पा कुलकर्णी (बॉस्टन) Program can be watched at:

<https://www.youtube.com/watch?v=7K3fvRXi9Rk>

भाग १०:- जून १९, २०२१ सकाळी ११-११:३० CST

लेखक:- धनंजय जोशी (शिकागो) पुस्तक ‘सहज’

संवादक:- विद्या जोशी (शिकागो)

अधिक माहिती, वेबलिक बृ. म. मंडळाच्या फेसबुक पानावर

भुईमुगाच्या शेंगा

- मंजिरी जोशी (कोपेल, टेक्सस)

वसंतऋतूची चाहूल लागली, हवेत जरा ऊब जाणवायला लागली, तेव्हा मी मागच्या अंगणात डोकावले. आम्हाला नव्या जागेत येऊन महिनाच झाला होता. पण आल्याआल्या थंडीचा अभूतपूर्व कडाका, हिमवर्षाव आणि त्यात भर म्हणून वीज गडप झाली. आम्ही घरात फायर प्लेसमोर बसूनही गारठून गेलेो होतो. तशीच बिचारी झाडं अंगणात गारठून गेली होती. त्यामुळे सगळ्या बागेची अगदी दैना झाली होती.

माझ्या कमरेच्या दुखण्यामुळे बागकामाचे फार मोठे मनसुबे रचता येत नव्हते, पण निदान कुंडीत रोपं लावण्यापासून सुरुवात करावी असं मी ठरवलं. मग होम-डेपोतून काही रोपे, बियाणं, माती खरेदी केली आणि एका रविवारी सकाळी माझं बागकाम सुरू झालं. हवा मस्त होती पण सगळा परिसर अगदी चिडीचुप होता. नाही म्हणायला माझं बागकाम बघायला कुंपणाजवळ एक ससुल्या डोकावून गेला. ओक वृक्षावरून खारुताईही कुतुहलाने न्याहाळत होत्या.

रिकाम्या कुंड्यांमधली माती उकरून, नवी माती भरून मी काही फुलझाडं लावली. काही कुंड्यांमधे पुदिना, तुळस असं बियाणंही पेरलं. एका कुंडीतली माती उकरताना त्यात चारपाच भुईमुगाच्या टपोऱ्या शेंगा दिसल्या. म्हटलं, आपल्या आधीच्या मालकानं भुईमूग लावायचा प्रयोग केलेला दिसतोय, पण तो फसलाय. खरं म्हणजे मी त्या शेंगा फेकूनच देणार होते. पण मग परत त्याच कुंडीत मी त्या मातीत गाडून ठेवल्या. आम्ही पुण्याला रहात होतो तेव्हा आमच्या शेतात छान भुईमूग पिकायचा. कदाचित त्याची आठवण म्हणून मला त्या शेंगा पुरून ठेवाव्याशा वाटल्या असाव्यात.

दोन दिवसांनी मी कुंड्यांची हालहवाल बघायला, पाणी घालायला गेले तर त्या शेंगांच्या कुंडीत खड्डा उकरलेला दिसला आणि शेंगा गायब! गंमत म्हणजे, आजूबाजूला शेंगांची टरफलंही पडलेली दिसली. मी उत्साहाने घरात जाऊन ही नवलाची वार्ता पतिराजांना दिली तर त्यांची प्रतिक्रिया अगदी अनपेक्षित, लोकमान्य टिळकांच्या थाटातली, 'मी शेंगा खाल्ल्या नाहीत, मी टरफले टाकली नाहीत!' मी आ वासून बघतच राहिले. 'अरे, तुला कोण म्हणतंय! तसा तू स्वयंपाकघरातल्या शेंगदाण्यांच्या बरणीचा फडशा पाडतोस, पण कुंडीतल्या मातीतल्या शेंगा खायचा उद्योग तू नाही करणार. तेवढी खात्री आहे माझी!' हे सारं मी मनात म्हणाले!

मी परत मागच्या अंगणात आले आणि उकरलेल्या कुंडीकडे पहात विचारात पडले. माझा असा अंदाज होता, की एखाद्या ससुल्याने शेंगा पळवल्या असाव्यात. पण त्याला बरोबर तीच कुंडी उकरावी हे कसं समजलं? कारण बाकीच्या कुंड्या तर व्यवस्थित होत्या. आता माझ्यातला शेरलॉक होम्स जागा व्हायच्या बेतात होता, तेवढ्यात अचानक ओकच्या झाडावरून एक टरफल खाली पडलं आणि एक झुबकेदार शेपटी तुरुतुरु पळत फांदीमागे नाहीशी झाली. अस्सं आहे तर!

म्हणजे हे चौर्यकर्म खारुताईचं होतं. पण या चोराला तिजोरीचा पत्ता कसा लागला? आणि अचानक माझ्या डोक्यात प्रकाश पडला. खारुताईने डल्ला मारला नव्हता तर मोठ्या कष्टाने शेंगांची साठवणूक केली होती, थंडीच्या कडाक्यात जगण्यासाठी! डल्ला मारणारी असतो आपण माणसं! या प्राण्यांच्या अन्नपाण्यावरच नव्हे, तर त्यांच्या हक्काच्या निवाऱ्यावर-झाडाझुडपांवरही डल्ला मारणारी स्वार्थी जात!

साध्या मातीत पुरलेल्या शेंगा दिसल्या तर त्या आधीच्या घरमालकाने लावल्या असं मला वाटलं. एका चिमुकल्या खारोटीची ती थंडीची बेगमी असेल असा विचारही माझ्या मनाला शिवला नव्हता. गेल्या महिन्यात वीज बंद पडली आणि माणसं गारठली. त्यावेळी त्यांची तंत्रज्ञानातील प्रगतीची मस्ती क्षणात उतरली. पण दर वर्षी या गारठ्याला पशुपक्षी कसे तोंड देत असतील, काय खातपीत असतील? आपला स्वार्थ बाजूला ठेवून आपण याचा थोडासा विचारही करायला हवा, नाही का?

गेले ते दिवस

- डॉ. शिरीष कीर्तने (ओरलँडो, फ्लोरिडा)

अमेरिकेत येऊन मला बरीच वर्षे झाली आहेत. नाही म्हणजे जेव्हा सेल फोन नव्हते, फॅक्स मशीन नव्हती, कॅट स्कॅन नव्हते आणि फोनचे चार्जस किती कॉल केले ह्यावर आधारित असायचे. भारताला फोन करायचा म्हणजे २-३ फोन-ऑपरॅटरशी संपर्क करायला लागायचा. त्या वेळच्या गोष्टी सांगायच्या म्हणजे खडी विदूषकीचा कार्यक्रम होईल. पण ते दिवस खरंच निराळे होते.

अमेरिकेत येताना मी ग्रीन कार्ड घेऊनच आलो. जॉब नव्हता आणि रेसिडेन्सी पण नव्हती, पण ग्रीन कार्ड होते. केनेडी एअर पोर्टवर उतरल्यावर विमानातून बाहेर आलो आणि कस्टम फॉर्म भरला होता. येताना कोणाचेतरी लोणचे, कोणाची सर्टिफिकेट्स कोणाची तरी सणशी/चिमटा वगैरे तर होतेच पण त्याबरोबर भाजणी पण होती. कस्टम ऑफिसरने बॅग उघडली. त्यात तपासून पाहताना जादूगाराच्या पेटीत जशा काही अगम्य गोष्टी असतात तसेच त्याला वाटले असणार. माझ्या भाजणीच्या प्लास्टिकच्या थैलीकडे पाहून त्याने ती बाहेर काढली. आणि माझ्याकडे पाहिले. मी पण त्याच्याकडे पाहिले. त्याने ती मला उघडायला सांगितले आणि मग त्यात बोट घालून एक चिमूट तोंडात टाकली. 'हे काय आहे?', त्याने मला प्रश्न विचारला. 'भाजणी', असे मी उत्तर दिले. अर्थात त्याला काही बोध झाला नाही. त्याने मग मला रांगेतून बाहेर काढले आणि एका स्पेशल ड्रग एजंटला बोलावले. तो एजंट मला घेऊन एका खोलीत गेला. त्यानेही ती भाजणी चाखून पहिली आणि मला परत विचारले, की हे काय आहे. मला जरा विचार करायला वेळ मिळाला होता. त्यामुळे हे एक प्रकारचे पीठ आहे असे मी त्याला उत्तर दिले. 'पीठ, ह्याचे तुम्ही काय करता - बनवता?', त्याने मला प्रश्न केला. आता भाजणीची थालीपीठे करतात आणि चकल्या, हे मला माहीत होते, पण ह्याला समजावून कसे सांगणार? थालीपिठाला प्रतिशब्द काय हे मला समजेना. मग, मी त्याला सांगितले, 'ह्याचा आम्ही एक स्पेशल ब्रेड बनवतो.'

(थालीपिठाला ब्रेड असा शब्द वापरून थालीपिठाचाच घोर अपमान मी केला. त्याला कोणीही मराठी माणूस मला क्षमा करेल का?) कस्टम ऑफिसरचे फारसे समाधान झालेलं नसावे पण त्याने ते पुन्हा चाखून पाहता त्याला हे नक्की कळले होते, की हे त्याला माहित असलेल्या अंमलीपदार्थांपैकी नाही. त्याने मला तुम्ही काय करता असा प्रश्न विचारला. मी डॉक्टर आहे असे उत्तर मिळाल्यावर माझी सुटका झाली.

अमेरिकेत आल्यावर प्रथम ड्रायव्हिंग लायसन्स घ्यावे हा विचार. खरे तर न्यू यॉर्कमध्ये कारची जरूरी नसते, कारण पब्लिक ट्रान्सपोर्टेशन असते. आणि कार पार्क करणे म्हणजे एक प्रकारचे दिव्यच, कारण जागा मिळत नाही आणि आपल्या पूर्वजन्मीच्या पुण्याने मिळाली तर ती येवढी लहान असते, की त्यात आपली गाडी घुसवणे जमायला, त्या चालकाला न्यूयॉर्क मध्ये जन्म घेणे जरूरीचे असते. पण त्या तरुण वयात गाडी हवीच. म्हणून मी इंटरनॅशनल ड्रायव्हिंग लायसन्स घेऊन आलो होतो कारण त्यावर तुम्हाला गाडी चालविता येते आणि त्यामुळे न्यू यॉर्क मध्ये मला ड्रायव्हिंग टेस्ट न घेता लायसन्स मिळेल असे सांगण्यात आले होते. ड्रायव्हिंग टेस्ट मध्ये पॅरलल पार्किंग करायला सांगतात आणि ते मला येणे शक्यच नव्हते. म्हणून मी माझे इंटरनॅशनल लायसन्स घेऊन "DMV"(Department of Motor Vehicles) च्या कार्यालयात गेलो. माझ्या माहितीनुसार, लेखी परीक्षा दिली, की माझ्याकडे असलेल्या इंटरनॅशनल लायसन्समुळे ड्रायव्हिंग टेस्ट द्यावी लागणार नाही. भारतात जेमतेम दोन/तीन आठवडे गाडी शिकून (?) RTO (Regional Transport Office)ची ओळख काढून मिळालेला माझा लायसन्स. मग अमेरिकेत मी ड्रायव्हिंग टेस्ट कशी पास करणार? रांगेत माझा नंबर आल्यावर मी फॉर्म व माझा इंटरनॅशनल लायसन्स पुढे करून रेसिप्रोसिटी देण्याची विनंती केली. मला उत्तर आले, 'इंटरनॅशनल लायसन्स आम्ही घेत नाही, मानत नाही. पण जर इतर कुठल्या 'स्टेटचा' लायसन्स असेल तर आम्ही रेसिप्रोसिटी देतो'. आठ दिवसांपूर्वी अमेरिकेत प्रवेश केलेला मी. माझ्याकडे असा 'स्टेटचा' लायसन्स कुठून असणार? पण मी विचार करून तिला विचारले, की 'गुजरात स्टेटचा लायसन्स आहे, तो चालेल का?' उत्तर आले 'शुअर'. मी माझा स्टेट लायसन्स पुढे केला आणि मला न्यू यॉर्कचा ड्रायव्हिंग लायसन्स मिळाला!

रेसिडेन्सी सुरू होऊन २ वर्षे गेली होती आणि माझ्या एका मित्राचे आईवडील त्याला भेटायला आले. त्याच्याबरोबर नायगारा फॉल्सला जायचे ठरविले. तसा नायगारा फॉल्स न्यू यॉर्क पासून फार दूर नाही. पण हॉस्पिटलचे काम संपल्यावर निघालो. आम्ही सातजण होतो. अल्बनीला माझा एक मित्र रेसिडेन्सी करत होता त्याच्याकडे रात्री राहायचे आणि सकाळी लवकर उठून नायगाराला जायचे असा प्लॅन होता - म्हणजे रात्री फार ड्रायव्हिंग करायला नको आणि मुख्य म्हणजे मोटेलचे पैसे वाचतील हा हेतू! रात्री अल्बनीला पोहोचल्यावर त्याला फोन केला तर तो हॉस्पिटल-कॉलवर निघाला. तो म्हणाला, माझ्याकडून तुम्ही अपार्टमेंटची किल्ली घेऊन जा, आरामात झोपा. मी उद्या सकाळी लवकरच येतो. त्याच्याकडून किल्ली घेण्यासाठी त्याच्या हॉस्पिटलमध्ये जाणे आले. त्यावेळी गुगल मॅप्स नव्हते. ज्यांना माहित असेल त्यांना 'ट्रीपटीक' म्हणजे काय ते समजेल. पण त्या हॉस्पिटलला कसे जायचे माहित नव्हते ते शोधत आम्ही निघालो. पैसे वाचवायचे होते ना! रात्रीचे साडे अकरा वाजलेले, अनोळखी गावात त्याचे हॉस्पिटल शोधणे मग त्याच्याकडून त्याच्या अपार्टमेंटची किल्ली घेऊन मग ते

अपार्टमेंट कुठे आहे ते शोधणे हे अजून एक दिव्यच होते. माझ्या मित्राच्या आईवडिलांनी वैतागून त्याला सांगितले, 'अपार्टमेंटला मारा गोळी, आपण मोटेलमध्ये राहू.' हे म्हणणे सोपे होते. रात्री बारा वाजता मोटेल शोधायला निघालो. पहिल्या दोन ठिकाणी 'जागा नाही' असे उत्तर मिळाले. तिसऱ्या मोटेलमध्ये लॉबीत क्लार्क की मालक म्हणाला, माझ्याकडे फक्त एकच रुम शिल्लक आहे, हवी असेल तर देतो. परत आमची चर्चा, जी मिळते आहे, ती घेऊया असे ठरले. आम्हाला सकाळी लवकरच निघायचे होते. त्याने दिलेल्या फॉर्मवर सही केली. रुमचे भाडे किती हे त्यात होते, पैसे देताना माझ्या मित्राने विचारले. 'माझ्याकडे ट्रिपल ए'चे मेम्बरशिप कार्ड आहे मला डिस्काउंट मिळेल का? (त्या एका रूममध्ये आम्ही सातजण राहणार होतो पण त्यातही डिस्काउंट मिळाले तर का सोडावे?) त्या क्लार्कने आमच्याकडे अशा नजरेने पाहिले, की त्याचा मतितार्थ आम्हाला समजला, त्याने तोंडाने उत्तर दिले नसुनही!

'न्यू यॉर्क'मध्ये कार असणे जरूरी नाही. मॅनहॅटनमध्ये पार्किंग मिळायला पूर्वजन्मीची पुण्याई लागते. माझ्याकडे ती असेल असे मला वाटले नव्हते त्यामुळे तेथे राहणाऱ्या मित्रांना भेटायला जायचे म्हणजे पार्किंग साठी साधारण \$२० खर्च करा, किंवा सबवेने जा. पण त्याला एक पर्याय म्हणणे गाडीला MD प्लेट घ्यायची. अशी प्लेट असताना मग हॉस्पिटलच्या आजूबाजूला गाडी पार्क करता येते आणि पार्किंग टिकिट मिळत नाही. पण ही गाडी एका डॉक्टरची आहे असे जाहीर करण्यात देखील धोका असतो, हे मला नंतर कळले. एका वीकेंडला मी माझ्या मित्राकडे जायचे ठरविले. अर्थात पार्किंग कुठे मिळेल ह्याची मला चिंता नव्हती कारण तो हॉस्पिटलच्या जवळच राहत होता. मी गाडी पार्क केली आणि उतरलो. १०-२० पावले पुढे गेलो. तेव्हाच्यात मागून आवाज आला, ए डॉक! मी वळून पाहिले. साधारण पंचविशीतले दोन तरुण माझ्याकडेच येत होते. मी मनात विचार केला, मेलो - मागिंग! (लूटमार!) पण मला काहीही करणे शक्य नव्हते. मी थांबलो. माझ्या हृदयाचे ठोके वाढले होते. ते दोघे जवळ आले. त्यांनी मला विचारले, ओळखले नाही का, You treated me in Queens General Hospital. माझा जीव भांड्यात पडला. जास्त दारू पिऊन उलट्या होऊन हा मागच्या महिन्यात दाखल झाला होता; आणि आता मी वाचलो होतो.

पुरवणी - ई विभाग (बृ. म. मंडळाच्या संकेतस्थळावर)

कविता:- माता धरती

-कांचन गोडबोले (क्लीव्हलँड, ओहायो)

Poem:- Reflective Musings

- Vijay Joshi (Monroe Township, New Jersey)

शब्दकोडे:- विषय- गांधीजी

निर्मिती- सुधीर देशमुख (टॅम्पा बे, फ्लोरिडा)

वाचण्यासाठी संकेतस्थळ:-

<https://bmmonline.org/vrutta-supplements/>

- BMM Yuva-Vani:- Newsletter

Click:- <https://bmmonline.org/yuva-vani-archives/>

- राशिभविष्य:- जून २०२१ - दादा दामले (न्यू जर्सी)

Click:- <https://bmmonline.org/rashi-bhavishya/>

पद्मश्री पुरस्काराचे मानकरी- डॉ. धनंजय सगदेव

या जन्मावर, या जगण्यावर शतदा प्रेम करावे

- अलका मुळे (फ्रीमॉंट, कॅलिफोर्निया)

चाळीस वर्षापूर्वी, सामाजिक बांधिलकीची जाणीव असणारा नागपूरहून नुकताच एम बी बी एस पदवी शिक्षण घेऊन विद्यापीठातून बाहेर पडलेला एक तरुण, समाजासाठी व देशवासीयांसाठी काही लोकसेवा करता येईल या प्रेरणेने पछाडून केरळातील आदिवासींच्या मदतीला जाण्याचे ठरवतो.

भाषा हा मोठा प्रश्नच होता तेव्हा, कारण डॉ. धनंजय सगदेव यांनी केरळातील भाषा मल्याळम आणि वनवासींची भाषा "पुनिया" दोन्ही पूर्वी कधी ऐकलेल्या नव्हत्या पण चिकाटीने ते या भाषा शिकले.

आलेला रुग्ण त्यांनी उपचाराशिवाय कधी परत पाठविला नाही. अगदी रात्र असो किंवा दिवस. कधी वेळेचे बंधन ठेवले नाही. एका खोलीत दवाखाना थाटला. हळूहळू रुग्णांना राहता येईल व उपचार मिळेल अशी सोयही केली. वनवासींची सेवा हीच सेवा हे त्यांचे ब्रीद होते.

त्यांचे कार्यक्षेत्र असलेला भाग म्हणजे कालिकत जवळील "मुट्टील" हे गाव केरळात वायनाड जिल्ह्यात अगदी अप्रगत भागात आहे. येथे अजूनही प्रगती हळूहळूच होत आहे. वनवासी समाज अस्वच्छता, अंधश्रद्धा जादूटोणा यांनी ग्रासलेला आहे. त्यांच्यात शिक्षणाचाही अभाव आहे. आता तिथे विवेकानंद मिशनने पुष्कळ केंद्रे उघडली आहेत. वनवासींना जवळच्या केंद्रातून रोगनिदान करता येते. केंद्राने स्वच्छता व इतर गोष्टीची जाणीव करून दिली. मुलांसाठी शाळा काढल्या. बांबूच्या वस्तू बनवण्याच्या कलेला प्रोत्साहन दिले. तिथल्या वनवासींमध्ये सिकलसेल अॅनिमिया (sickle cell anemia) हा रोग मोठ्या प्रमाणात आहे. त्यामुळे वनवासी मृत्युमुखी पडतात. अतिशय प्रयत्नाने, प्रयोगशाळेचा उपयोग, चांगली तपासणी व औषधांनी आता हा आजार बराच आटोक्यात आला आहे. रुग्णांसाठी पुनर्वसनकेंद्रे उघडली आहेत.

सामाजिक प्रगती करावयाची म्हणजे आर्थिक मदतीची गरज भासते. डॉक्टरांच्या कामाचा आवाका बघून कांफी प्लॉटेशनच्या मालकांनी मदतीचा हात दिला. आर्थिक मदतीने विवेकानंद मिशन हॉस्पिटलची भरभराट होऊ लागली, सरकारी अनुदानही मिळाले. मग सर्वदूर डॉ. धनंजय (अजय) सगदेव हे नाव परिचित होऊ लागले.

डॉ. धनंजय सगदेव नागपूरच्या गांधी मेडिकल कॉलेजचे विद्यार्थी. त्यांचा जन्म आणि बालपणीचे शिक्षण नागपूरचे. त्यांची पत्नी सुजाता कोळिकोड येथील आहे. त्यांची डॉ. सगदेवांना पूर्ण साथ मिळाली. त्यांना दोन मुली आहेत. मोठी नागपूरला स्थायिक असून धाकटी डॉक्टर झाल्यावर आता वडिलांना मदत करते. दवाखान्याचा व्याप आता खूप वाढला आहे. ३५ बेड्सचा वॉर्ड, मदतीला डॉक्टर्स, अत्याधुनिक सोयी, आहेत. सहा उपकेंद्रे आहेत. अधूनमधून आरोग्य शिबिरेही होतात. डॉक्टरांनी १२५ **स्वास्थ्यमित्र** निर्माण केले आहेत.

१९८० ते २०२१ असे ४१ वर्षे केरळ प्रांतात वैद्यकीय क्षेत्रात, त्यांनी केलेल्या समाजसेवेनिमित्त २६ जानेवारी २०२१ रोजी दिलेली गणतंत्र दिनाला त्यांना पद्मश्री पुरस्कार जाहीर झाला. त्यांच्या श्रमाचं चीज झाले. आता लवकरच राष्ट्रपतींच्या हस्ते त्यांना पद्मश्रीप्रस्कार जाहीररीत्या दिला जाईल. धनंजय सगदेव यांचे अभिनंदन! समर्पितवृत्तीने केलेले त्यांचे सेवाकार्य आपल्यालाही प्रेरणादायी ठरो.

- दिलीप राणे (डॅलस, टेक्सास)

"या जन्मावर, या जगण्यावर शतदा प्रेम करावे." कविवर्य मंगेश पाडगांवकर यांनी लिहिलेले, यशवंत देव यांनी संगीतबद्ध केलेले आणि अरुण दाते यांनी गाऊन अजरामर केलेले हे गाणे परवा मी गुणगुणत होतो. त्याबरोबर सध्याच्या परिस्थितीबद्दल डोक्यात विचारांचं चक्रही चालू होतं. त्यावेळी काही वेगळे शब्द ह्या अजरामर गाण्याच्या चालीवर मला सुचले. मी काही कवी नव्हे. तेव्हा ह्या मूळ गाण्याचा आणि ह्या गाण्याशी संबंध असलेल्या सर्वांचा आदर राखत फक्त मनात आलेले विचार मांडायचा मी प्रयत्न केला आहे.

या जन्मावर या जगण्यावर शतदा प्रेम करावे ...

चंचल मनीं या विचारधारा किती ही नाजूक नाती हलके फुलके क्षण हे जपावे कळून आले सरती अश्रू दाटतील नयनीं जेव्हा जीवन स्पष्ट दिसावे

या जन्मावर या जगण्यावर शतदा प्रेम करावे ...

अभिनवतेची खुलता द्वारे स्वप्नही साकार होती कोव्हिडच्या ह्या तिमिरावरती विज्ञानाच्या ज्योती लाख लाख हे जरी गमविले पाऊल पुढेच पडावे

या जन्मावर या जगण्यावर शतदा प्रेम करावे ...

गुरू सांगती अपुला धर्म करावी जगाशी प्रीती मिळती मग सारेच अर्थ इथल्या जगण्यासाठी मोद पसरो विश्वावरती प्रेम सदा वर्षावे

या जन्मावर या जगण्यावर शतदा प्रेम करावे ...

फिटे अंधाराचे जाळे

- मोहन रानडे (फिलाडेल्फिया, पेन्सिल्वेनिया)

गेल्या वर्षी २२ मार्चला संपूर्ण भारत देश कोव्हिड विषाणुमुळे बंद झाला आणि पुढे दोन दिवसांनंतर अमेरिकेला परतण्याचे आमचे बेत नाईलाजाने बदलावे लागून दोन महिने भारतात प्रतीक्षा करित थांबावे लागले. सरतेशेवटी २४ मेला आम्ही दोघे अमेरिकेत परतलो. त्या दोन महिन्यांच्या पुण्यातील वास्तव्याचे आणि परतीच्या प्रवासाचे अनुभव मी वृत्ताच्या जुलै २०२०च्या अंकात 'घरबसल्या कारावास' या लेखात लिहिले. त्यानंतर 'वृत्ताच्या अंकात काही लिहिणारा का?' या संपादिकेच्या प्रश्नार मी "नाही" असे उत्तर देत होतो.

माझ्या लेखनाचे विषय, राजकीय घटना सोडून, बरेचवेळी स्वतःची आणि भोवतालच्या लोकांची टिंगल असते. त्यासाठी कुठल्यातरी घटनेच्या निमित्ताने लोकांत मिसळणे आवश्यक असते. घरात कारावास सुरू झाल्यावर कुठल्या भेटी आणि कुठले मिसळणे? भारतात करीत होतो तसा दिवसाचे २४ तास वेगवेगळ्या कप्प्यात विभागून आज त्या कप्प्यात काय करायचे हे ठरवून दिवस लोटीत होतो. जवळच मुले, नातवंडे राहात असून त्यांची भेट दुरापास्त होती आणि तीच स्थिती मित्रांची. त्या सर्वांचे वागणे न्याहाळत होतो पण त्यावर विनोद करणे योग्य नव्हते. सगळ्यांना जीवनमरणाच्या भीतीने ग्रासले असताना, अशावेळी सहानुभूती, मदतीचा हात याची जरूरी होती.

दुसरे महायुद्ध चालू होते त्याकाळी युरोपातील मासिकातून कसल्या प्रकाराचे लेख येत असतील असा विचार मनांत आला. बॉम्बच्या हल्ल्यांतून कसे वाचाल यावरील माहितीचे अधिक लेख असणार हे तर नक्की. लोकांचे मानसिक दडपण कमी व्हावे म्हणून थोडे हलकेफुलके लिखाण हवेच पण त्यासाठी विषय निवडण्याचे कौशल्य हवे.

हा लढा आरोग्यशास्त्र समजण्याचा होता. त्रिसूत्री (मुखपट्टी, अंतर ठेवणे व हात धुणे) पाळली तर वाचाल हा या शास्त्राचा संदेश होता. जे आरोग्याची नेहमीच काळजी घेतात त्यांना त्रिसूत्री पाळून सर्व सुलभ गेले. वयस्क आणि तब्येतीची हेळसांड करणारे आणि आरोग्यशास्त्र (त्रिसूत्री) सोडून इतर सल्ल्यांवर विश्वास ठेवणारे कचाट्यात सापडले. खाण्यापिण्यात तोंडावर ताबा आणि नियमित व्यायाम हवा असा कायमचा संदेश या महामारीने दिला. बहुतांश रोगांचे ते कारण असते हे पुन्हा: एकदा सिध्द झाले. लस आली, की सगळे सुरळीत होईल असा आशावाद राजकारणी जनतेला देत होते. पण प्रत्यक्ष अनुभव घेतल्याशिवाय जनता विश्वास ठेवायला तयार नव्हती.

लस यशस्वी ठरली आणि आता चित्र पालटत आहे असे दिसत आहे. ऋतू बदलल्यामुळेही उत्साह आला. घरातच व्यायाम करण्याऐवजी मी बाहेर फिरण्याच्या व्यायामाला सुरुवात केली. माझे शेजारी आणि त्यांचे हंसरे चेहेरे दिसू लागले. मला नवीन लिखाणाचे विषय अशा बाहेर चालण्याच्या वेळी हमखास सुचतात. भारताला गेलो, की बाहेरचे चालणे आणि भोवतालचे लोक यांमुळे विषयांची पर्वणीच असते. त्याला गेले वर्षभर मुकलो होतो.

गेल्या वर्षीचा अंधःकार जाऊन आकाश निरभ्र होण्याची चिन्हे आहेत. त्या वावटळीमुळे मानवतेची कशा प्रकारची भौतिक आणि मानसिक पडझड झाली आहे ते पूर्ण समजण्यास आणखी काही वर्षे जावी लागतील. या महामारीतून जे सुखरूप बाहेर आले आहेत त्यांना पुढची मार्गक्रमणा करताना आचरणात बदल करायचे का 'ये रे माझ्या मागल्या' चालू ठेवायचे, हे ठरवायचे आहे.

पुस्तक परिचय- 'याची देहीं याची डोळा'

- सौ. अनुराधा अभ्यंकर (पिट्सफोर्ड, न्यूयॉर्क)
नुकतेच माधुरी बापट यांचे 'याची देहीं याची डोळा' हे एक वेगळेच प्रवासवर्णन वाचायला मिळाले. हे एकाच प्रवासाचे वर्णन नसून माधुरीताईंनी शाळकरी वयात केलेल्या पहिल्या प्रवासापासून गेल्या पन्नास वर्षांच्या कालखंडात केलेल्या विविध प्रवासांचे वर्णन आहे. ते आपल्याला भारत, अमेरिका आणि युरोपमधील असंख्य ठिकाणी नेऊन आणणारं आहे. पुस्तकात या प्रवासाचे वर्णन गोष्ट सांगितल्याप्रमाणे बोली भाषेत रंगवून सांगितले आहे. पहाण्याच्या ठिकाणापेक्षा अधिक भर दिला आहे प्रवासातील अनुभवांवर. प्रवासाच्या तयारीपासून, सोबतीला कोण होते, अडचणी काय आल्या, परिसर कसा होता, वाटेत कोण कोण भेटले इत्यादी तपशील चटकदार भाषेत सांगितले आहेत. त्यामुळे आपण त्यांच्या शेजारी बसून प्रवासाला निघालो आहोत असे वाटते.

एकही फोटो वा रेखाचित्र यांची मदत न घेता, अतिशय प्रभावी शब्दात हे प्रवासचित्र रेखाटले आहे. दुसरे म्हणजे प्रत्येक प्रवासाला एक छानसे नाव दिले आहे. हे नाव काहिसे सूचक पण तरिही गूढ असल्याने आपल्या मनात कुतूहल निर्माण करते. एकच उदाहरण देते-निसर्गाचा वाद्यवृंद-ग्रॅण्ड कॅनियन. हे नाव! इथे काय बघायला मिळणार, काय ऐकायला मिळणार या विचारांचे पडघम आपल्या मनात वाजायला लागतात.

मला विशेष आवडलेला त्यांचा एक प्रवास: आपल्या शाळकरी मुलांना पुस्तकांच्या पलिकडचे सुंदर जग दाखवायला माधुरीताईंच्या वडिलांनी उत्तर भारताचा महिन्याचा प्रवास आखला. या प्रवासात मायभूमीचे सुसंस्कार, नवीन नवीन पहाण्याची व शिकण्याची हौस, परिश्रम करण्याची तयारी, माणसे ओळखण्याची व जोडण्याची कला, हिंदुत्वाचा अभिमान हे सर्व जोपासले गेले. 'याची देहीं याची डोळा' हे सारे पहाण्याचा रोमांचकारी अनुभव मिळाला. आणि प्रवासप्रेमाचे बीज पेरले गेले. ही शिदोरी माधुरीताईंना त्यांच्या पुढील आयुष्याच्या प्रवासातही मोलाची ठरली.

मधल्या काळात माधुरीताई लग्न करून अमेरिकेत आल्या. घर, संसार, अध्यापनाचा व्यवसाय यात अॅरिझोना प्रांतात स्थिरावल्या. विज्ञान, गणित व खगोलशास्त्र हे त्यांचे अध्यापनाचे विषय. प्रत्येक ठिकाणी नव्याचे मनमोकळेपणाने कौतुक करण्याची तयारी आणि त्याचबरोबर आपल्या सांस्कृतिक वारशाचा रास्त अभिमान त्यांनी जपला. रांगोळीतील गणिताचे संशोधन हा त्यांचा जिज्ञासुत्वाचा विषय. त्यामुळेच रांगोळी प्रात्यक्षिके करण्याकरता त्यांना हॉलंडला जाण्याची संधी मिळाली, ही उल्लेखनीय गोष्ट. भारतातील रांगोळ्यातील गणिताचा हा पहिलाच व्यापक अभ्यास व प्रस्तुतीकरण अशी त्यांनी पावती मिळवली.

माधुरी बापट यांनी युरोपमधील बऱ्याच ठिकाणांना या प्रवासात भेटी दिल्या. अनोळखी भाषा असलेल्या देशात त्यांनी एकटीने प्रवास केला.

बरेवाईट अनुभव आले तरी 'Tomorrow is another day!' हा आशावाद त्यांनी सोडला नाही. संपूर्ण प्रवासात, आपले चुकले तर चटकन् 'सॉरी' म्हणण्याची तयारी आणि दुसऱ्याचे चुकले तरी, त्या माणसाला सांभाळून घ्यायची प्रवृत्ती त्यांना उपयोगी पडली. त्यांनी सहप्रवाशांशी वाद न घालता संवाद साधले. ते सर्व वाचनीय आहेत.

प्रवासातील स्थळांचे वर्णन करताना त्यांच्या लेखनात त्यांचे अभ्यासाचे विषय व मायभूमीची आठवण यांचा मिलाफ दिसतो. सदोन्याची लाल माती बघून त्यांना पन्हाळ्याची आठवण होते आणि मातीतील लोखंडातले चुंबकत्व हे त्या लाल रंगाचे व त्याच्या औषधीपणाचे कारण त्या आवर्जून सांगतात. त्यांना आईनस्टाईन सारख्या शास्त्रज्ञांइतकाच स्वातंत्र्यवीर सावरकरांचा अभिमान वाटतो.

युरोप, अलास्का, सॅनफ्रॅन्सिस्को या प्रवासात जसे माधुरीताईचे मन रमते तितक्याच आपुलकीने त्या धाकट्या भावाबरोबर पुणे-आळंदी वारी करतात. विठ्ठलापेक्षाही वारकरी भक्तांच्या भेटीत त्या आनंद मानतात.

-विनता कुलकर्णी (शिकागो)

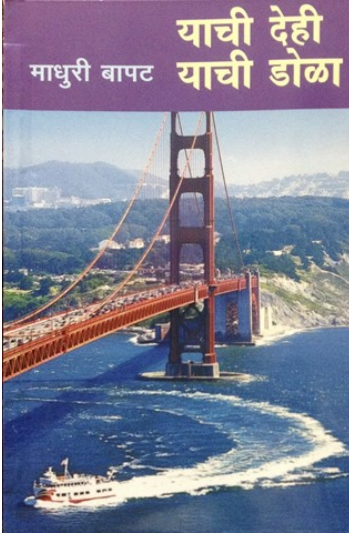
'शांताबाई' शीर्षकाचे एक मराठी आल्बम-गीत आहे. आजकालच्या तरुणांमध्ये ते अतिशय लोकप्रिय आहे. कित्येकजण त्या गाण्यावर बेभान होऊन नाचतात. या मराठी गाण्याच्या सुरुवातीला हिंदीभाषेत काही गद्य ओळी आहेत. भारतीय राष्ट्रभाषेच्या प्रेमाने, की सध्या महाराष्ट्रात नवीन पिढीतील कित्येकांची मराठी भाषा म्हणजे

हिंदी, इंग्रजी अन् थोडे मराठी अशी शब्दांची खिचडी असते म्हणून, या मराठी गीताच्या आरंभी हिन्दीत चार ओळी लिहिल्या आहेत, हे ते निर्मातेचे जाणे! ह्या नृत्यगीताच्या व्हिडीओमध्ये सुरुवातीला एक तरुण मुलगा आपल्याला सांगतो, "शांताबाई की चलने की आवाज सुनी तुम लोगोने? शांताबाई ऐसी बाई है, जिसके आतेही दिल की धड़कने तेज हो जाती है. हवा रुक रुक कर चलने लगती है, मौसम बदल जाती है। और उसकी पायल ऐसे बजती है, जैसे छम छम छम छम..."

आणि मग, शांताबाई, शांताबाई, शांताबाई! असा ठेका धरत बारा तरुण मुले नाचत व नायक नाचत-बागडत मराठी गीत गाऊ लागतो. शांताबाईचेही छमछमत, ठुमकत तेथे आगमन होते. मग शांताबाईसह सर्व मुले त्या गाण्यावर अंगविक्षेप करत राहतात. त्यालाच नृत्यकला म्हणतात, की अजून काही, ते माझ्या बुद्धीपलिकडचे आहे. कधीतरी एकदा अनपेक्षितपणे मी या नृत्यगीताच्या व्हिडीओला दोन मिनिटे सामोरी गेले आणि घाबरून तेथून पळ काढला. पण तरीही बराच वेळ माझ्या डोक्यात कलकलाट अन् मनात विचाराचा एक भुंगा पोखरत मला प्रश्न विचारू लागला, की या गोंधळगीतात त्या नर्तकीचे नाव शांताबाई असे का बरे ठेवले असावे? अर्थात, 'नावत काय आहे!', असूदे की तिचं नाव शांताबाई तर शांताबाई! 'आम्ही हे नृत्यगीत एन्जाय करतो ब्वा', असंही बरेच शौकिन मला ऐकवतील, हे ओळखून माझ्याच मेंदूने माझ्या जिभेला मूग गिळण्याचा आदेश देऊन शांत केले.

शांततेवरून आठवले, काही व्यक्ती शांतताप्रिय, मितभाषी, मार्मिक बोलणाऱ्या, तर काहीजण मोठमोठ्याने पण निरर्थक, सतत बोलत राहून इतरांना बोलायची संधीच देत नाहीत. प्रत्यक्ष, अप्रत्यक्ष, सोशलमीडियावर, फेसटाईम, जिथे जमेल तिथे यांचे अखंड बोलणे चालू असते. काहींना व्यासपीठावर माईक मिळाला, की मग तोंडाला लगाम घालणे अशक्यच होते. 'उथळ पाण्याला खळखळाट फार', ही म्हण आपण अनेकदा ऐकतो. अडीच हजार वर्षांपूर्वी चिनी संत 'लाओ त्सु' सांगतो, 'Who knows, doesn't talk.

Who talks, doesn't Know.' ...

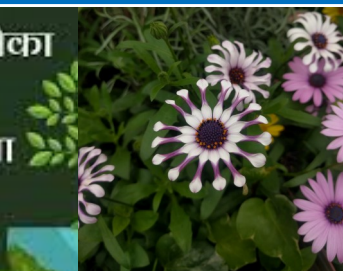

मायभूमीशी असलेले माधुरीताईचे नाते पाहिल्यावर मला असे वाटले, की भारतदेशापासून हजारो मैल दूर परदेशात स्थायिक झालेल्या मराठी रसिकाला हे प्रवासवर्णनपर पुस्तक नक्कीच आवडेल.

पुस्तक- याची देही याची डोळा
पृष्ठ संख्या ११८
उत्कर्ष प्रकाशन, पुणे
लेखिका: माधुरी बापट
(फिनिक्स अरिझोना)
durga1950@hotmail.com

जागतिक पर्यावरण दिन जून ५, २०२१

भविष्याचा ओळखला थोका
वसुंधरेच्या ऐका हाका
पर्यावरणाचा तोल राखा
नंतर गोड फळे चाखा

जगभरात पर्यावरणाची गुणवत्ता वाढवणे, पर्यावरणासंबंधित समस्या ओळखून, पर्यावरणसंवर्धनाविषयी जनजागृती निर्माण करणे हा जागतिक पर्यावरण दिनामागचा मुख्य उद्देश. तेव्हा आपण सारे, पर्यावरण-पोषक वातावरणाची निर्मिती सातत्याने करत राह्या !

आपल्या विषयात तज्ञ, जाणकार अशा व्यक्तीने "जे जे आपणासी ठावे। ते ते इतरांसी शिकवावे। शहाणे करून सोडावे सकळ जन।" - या तत्त्वानुसार इतरांना आपले विचार ऐकवणे हे योग्यच ठरते, अर्थात जर -श्रोत्यांना ते ऐकण्याचा ध्यास असेल तर! अन्यथा, 'कोकीलवर्ण बहुनी म्हणतील काक' असा अनुभव आणि 'गाढवापुढे वाचली गीता' ...याची प्रचिती येऊ शकते.

"आत्मनो मुखदोषेण बध्यन्ते शुकसारिकाः ।

बकास्तत्र न बध्यन्ते मौनं सर्वार्थसाधनम् ॥" (स्वतःच्या मुखदोषाने/बोलण्याने, पोपट व मैना पिंजऱ्यात बंदिस्त होतात. बगळ्याला मात्र बंधनात ठेवले जात नाही. कारण तो बोलत नाही. मौनाने सर्व काही साधते.) हे सुभाषित, 'उचलली जीभ, लावली टाळूला'- हे निंदनीय कृत्य, "शब्द हे शस्त्र आहेत जपून वापरा", ही म्हण कालातीत आहे! संत ज्ञानेश्वर म्हणतात, "ऐसे ते अचिंत्य काय हो बोलावे | मौन स्वीकारावे हेचि भले" (विचार न करता बोलण्यापेक्षा मौन स्वीकारणेच उत्तम). मौनमुखर झाले, की शब्द बेसूर होतात.

'मौनातून माणसाचे आत्मबल वाढते, अंतस्थ आवाजाकडे लक्ष केंद्रित होते, असं म्हणतात. मनाच्या शांतीस आवश्यक एकांतासाठी लागणाऱ्या धैर्याबद्दल खलील जिब्रान एकेठिकाणी सांगतो: आपण एकटे पडू या भीतीने काही लोक सतत गर्दीमध्ये जगत राहतात. कारण एकांतवासाच्या शांततेत त्यांच्या अंतःचक्षूंना त्यांचे नकोसे वास्तव ठळकपणे दिसू लागते. आणि अशावेळी वस्तुस्थिती बदलण्याचा प्रयत्न करण्यापेक्षा गर्दीत स्वतःचे मन हरवून जगत राहणे काहींना अधिक सोयीस्कर व सुलभ वाटते.

इ. स. २००५ मध्ये अमेरिकन नॅशनल सायन्स फाऊंडेशनने प्रकाशित एका शोधनिबंधानुसार, सर्वसाधारण व्यक्तीच्या मनात दिवसाच्या चोविस तासात बारा हजार ते साठहजार विचार येत असतात. यामध्ये जागृत आणि सुप्त मनाचे, आपल्या लहानसहान दैनंदिन शारीरिक, मानसिक कृती, स्थिती, नव्या जुन्या घटना, यांच्याशी निगडित निर्णयांचे विचारकण सामावलेले असतात. उदाहरणार्थ, आत्ता मी हा लेख लिहित असताना, लेखामागचे मनातले विचार अन् ते संगणकावर हाताने टाईपसेट करण्यासाठी मेंदूने हाताच्या बोटांना दिलेल्या आदेशाची अंमलबजावणी करण्यासाठी आवश्यक विचारसंचही समाविष्ट असतो. प्रतिदिनी आपल्या मेंदूतील १२ हजार ते ६० हजार विचारकणांच्या उलाढालीबरोबरच, माहिती आणि तंत्रज्ञानाच्या संगणक-युगात सोशलमीडियामुळे सतत आपल्या पुढ्यात येऊन पडणाऱ्या जगभरातील असंख्य विचारांचीदेखील भर पडते. सोशल-मीडियावर सो-कॉल्ड ई-मित्रमंडळ जेव्हा मोठे, तेव्हा अधिक प्रमाणात आपल्याही नकळत सातत्याने आपल्यावर आदळणारा विचारांचा मारा! त्यातले काय उपयुक्त, काय व्यर्थ हे ठरवण्यामधेही मेंदूच्या ऊर्जेचा व्यय होणारच. मग त्या मेंदूला शांतता, अन् अंतःस्थ आवाज ऐकण्यास सवड कशी मिळणार?

माणसांच्या प्रत्यक्ष अथवा आभासी गर्दीच्या कोलाहलात कुणाला निसर्गात, कुणाला संगीतात, कुणाला ध्यानसाधनेत तर

कुणाला अजून कुठल्याशा क्षेत्रात अंतःस्थ आवाज ऐकू येतो. परिणामी, स्वतःचे आणि स्वतःच्या पलिकडचे जगही अधिक स्पष्ट होते. प्रतिसादाला अर्थ येतो.

मनःशांती, मौन, एकांत याविषयी आजवर अनेक थोरामोठ्यांनी सांगितले आहे. महात्मा गांधी त्यांच्या व्यस्त कामकाजातून वेळ काढून आठवड्यातील एक दिवस स्वतः मौनव्रत पाळत. त्यामागचा उद्देश, मनावरचा ताण कमी करणे, मनावरची धूळ झटकणे! 'तेव्हाच बोला, जेव्हा मौनापेक्षा बोलण्याने परिस्थिती सुधारेल', असेही ते इतरांना सांगत.

जगविख्यात शास्त्रज्ञ अल्बर्ट आईन्स्टाईन एकेठिकाणी म्हणालाय, मी ९९ वेळा विचार करूनही कित्येकदा काहीही सापडत नाही. मग मी विचार करणे थांबवतो, शांततेत पोहतो आणि मग सत्य माझ्याकडे येते.

अगदी १३व्या शतकातील सूफी धर्मशास्त्रज्ञ, विचारवंत कवी- जलाल-अद्-दीन मोहम्मद रूमी सांगतो, 'शांततेला एका, शांततेकडे तुम्हाला बरेच काही सांगण्यासारखे आहे.'

अमेरिकन कवी, कादंबरीकार, नाटककार आणि मनोचिकित्सक- पॉल गुडमन (१९११-१९७२) ह्यांचा तत्कालीन डाव्या विचारसरणीचे वैचारिक सिध्दांत, व्यापक दृष्टी आणि मानवी क्षमतेविषयी त्यांची मते याबद्दल काही इंग्रजी साहित्यात उल्लेख केलेला आढळतो. गुडमनने आपल्या पुस्तकात (Speaking and Language: Defence of Poetry) मानवी आयुष्यात आढळलेल्या मौनाचे (शांतीचे) नऊ प्रकार वर्णन केले आहेत. गुडमनचे ते नऊ प्रकार मराठीत थोडक्यात सांगण्याचा येथे प्रयत्न!

बोला किंवा मौन धरा, मानवी वृत्तीचा नादच हा दोन्हीमध्ये आहेत, अनेक श्रेणी आणि तऱ्हा ।

निर्बुध्द शांतपणात असे, आळस किंवा औदासिन्य शांतचित्त चेहऱ्यावर दिसे, प्राणिमात्राचे गांभिर्य ।

निर्मितीक्षम जागरूक शांतता, आत्म्याचे जणुं कुरण पीक नवीन कल्पनांचे, उगवते त्यातून ।

सतर्क मौनातून जेव्हा, होते जाणीवेचे आकलन प्रकटते तेव्हा, प्रगल्भ साक्षात्कारी निवेदन ।

संगीतमय शांततेत क्रीयाकलापाचे हरपे भान शांतपणे दुसऱ्याचे ऐकणे, विचारस्वातंत्र्याचा मान ।

चीड आणि आत्मदोषारोप, धुमसतो जेव्हा मौनात भडक अपशब्दांचे ते, खिन्न भाषण अव्यक्तात ।

गोंधळलेल्या अवस्थेचा, परिणाम जेव्हा मौन सारासाराचेही भान, जातसे तेव्हा हरवून ।

शांततेचा आवाज घुमे, इतरांशी शांतीपूर्ण करारात आणि विश्वाप्रत, स्नेह, जिह्वाळा जोपासण्यात ।

**Charity giving to any entity in India is now easy
with
Foundation for Small Charities India, Inc. (FSCI)
Granted by IRS
A (501 (C)(3) Tax Exempt Status.**

An affiliate 'Foundation for Small Charity' (FSC) has the 80-G
and
FCRA required Registration in India,
allowing you to give at will,
without any red tape.

India recipients of your giving need not be a registered charity.

Your school or college never attempted to obtain tax exemption in
India, which is very expensive.
FSC is the answer.

For more detail.
Visit our Website "WWW.SmallCharity.Org"
Or
Email to Admin@SmallCharity.Org

You will hear from:
Ramesh Sarva, CPA, 183 S. Broadway,#210, Hicksville NY 11801

Join Donor List:

SUHASINI JOSHI
KAMALAKAR PENDSE
KISHOR DANDEKAR
KIRAN NANDINI JOAG
MUKUND SHAILA DIDOLKAR
SUBHASH SUHASINI PURANIK
RAHUL PUNAM MUTHA
KASI& GEETHA GABBITA

COSMIC BEATS
ATHASHREE
AMPTE FOUNDATION
V.T. PATIL FOUNDATION
EDUCATIONAL FOUNDATION
CASP, PATHAK TRUST
C.T. SCAN-AHMADNAGAR HOSPITAL
NIH,INDIA

बृहन्महाराष्ट्र वृत्त

॥ मराठी तितुका मेळवावा ॥

Subscription Remittance Address
BMM Newsletter
3574 S. Marion Way
Chandler, AZ 85286

नाते जुळते मनाशी मनाचे

Reshimgathee

A BMM Matrimonial Initiative for
Maharashtrians in North America

<https://reshimgathee.bmmonline.org/>

HEALTH INSURANCE

INDIVIDUAL & GROUP HEALTH
INSURANCE FOR

- * VISITORS
- * H-1 B VISA HOLDERS
- * PERMANENT RESIDENTS
(Some restrictions apply)

For more information:

Contact: Padmaja Bapat
Independent Insurance Agent

616 Rhodes Hill Court
Martinez, GA 30907

Tel: 888 705 8271

E-mail: padmaja.p.bapat@gmail.com

Website: visitors-insurance.com